

ПРЕКРАСНИЙ ПОКИДЬОК

Кадир, весна 566 року

— Так! — вигукнув Салем Ревс, квартирмейстер Першого полку Його Величності. — Завдай їм жару!

Полковник Глокта завжди давав своїм суперникам саме жару — чи то у фехтувальному колі, чи на полі бою, чи в значно жорстокіших сутичках під час світських прийомів.

Його три нещасні спаринг-партнери напали на нього так само безуспішно, як і обмануті чоловіки, ігноровані кредитори й покинуті супутниці, де б він з ними не перетинався. Глокта витанцьовував навколо них із самовдоволеною посмішкою, цілком виправдовуючи свою двоїсту репутацію найкращого фехтувальника в Союзі та любителя похизуватися. Він то гарцював, то йшов навприсядки, туди-сюди носився та вихилявся, меткий, як одноденка, непередбачуваний, як метелик і, коли того бажав, — мстивий, як розсерджена оса.

— Старайтеся краще! — вигукнув Глокта, ухиляючись від незграбного випадку, а тоді різко лягнув свого нападника по дупі.

Публіка вибухнула глузливим сміхом.

— Гарне видовище! — вигукнув лорд-маршал Варуз, гойдаючись задоволено у своєму складаному польовому кріслі.

— Збіса гарне видовище! — підхопив полковник Крой справа від нього.

— Чудова робота! — засміявся полковник Полдер, що стояв зліва.

Обидва наввипередки підтакували командирові, мовби не було шляхетнішого заняття, ніж принижувати трьох рекрутів, які чи не вперше взяли меч до рук.

Салем Ревс із показним захватом, але прихованим соромом аплодував, як і всі інші. Однак його погляд час від часу відривався від захопливої огидної вистави та перебігав на долину, де панував страшний військовий безлад.

Поки командири тут, на гірському гребні, грілися на сонці, дудлили вино, реготали з хизувань Глокти та насолоджувалися рідкісним і таким бажаним вітерцем, унизу, в розжареній печі, оповитій задушливою хмарою пилу, важко просувалися вперед головні сили армії Союзу.

Вони змарнували цілий день, щоб провести солдатів, коней і дедалі хиткіші вози із запасами через вузький міст над дрібним струмочком, що мовби насміхався над ними з глибокого провалля. Тепер окремі групки людей не марширували, а мляво плелися, наче сновиди. Дороги давно зникли з мап, а будь-який натяк на злагодженість, дисципліну чи бойовий дух стали далеким спогадом. Червоні кітелі, поліровані нагрудники, обвислі золоті штандарти набули одноманітного пісочного кольору випаленого сонцем гуркського пилу.

Ревс відтягнув пальцем комір, намагаючись трохи провітрити спітнілу шию й роздумуючи, чи не мав би хтось навести лад у тому розгардіяші, що панував унизу. Безперечно, усім було б непереливки, якби зараз з'явилися гурки, — а вони мали звичку з'являтися у найгірший для того час.

Проте Ревс був лише квартирмейстером. Серед офіцерів Першого полку він знаходився на найнижчому шаблі, й ніхто не намагався приховати свого ставлення до цього факту — а сам Ревс сприймав це як належне. Він стенив пекучими плечима й вирішив, як зазвичай, що це не його проблема. Немов притягнений магнітом, погляд Ревса повернувся до незрівнянної майстерності полковника Глокти.

Цей чоловік однозначно вбачався би красенем на портреті, але серед інших його виокремлювало саме те, як він тримався, як усміхався й глузував, скидаючи в насмішці брову, те, як він рухався. Він мав грацію танцівника, поставу героя, силу борця й швидкість змії.

Два літа тому в значно цивілізованіших умовах — в околицях Адуа — Ревс бачив, як Глокта переміг на Турнірі, не поступившись у жодному раунді. Ревс, звісно, дивився бій з дешевих місць — так високо над фехтувальним колом, що суперники скидалися на цятки вдалині, — проте його серце все одно калатало, а руки смикалися в унісон з їхніми рухами. Можливість спостерігати свого кумира зблизька лише посилила Ревсове захоплення, перетнувши розумні межі навіть того, що можна було б назвати любов'ю. Але водночас до захоплення додавалася пекуча, лиха й ретельно прихована ненависть.

У Глокти було все, а чого не було — він міг отримати без жодних перешкод. Жінки його обожнювали, а чоловіки йому заздрили. Як і навпаки: жінки йому заздрили, а чоловіки через це його боготворили. Здавалося, що з таким щастям він мав би бути найприємнішою людиною на світі.

Але Глокта був цілковитим покидьком. Красивим, злопам'ятним, майстерним, жахливим покидьком — водночас найкращою та найгіршою людиною в Союзі. Він був вежею егоїстичної самозакоханості. Неприступною фортецею зарозумілості. Його здібності перевершувала лише його ж власна віра у них. Інші люди були пішаками в його грі, очками, які він здобував, реквізитом, розставленим на розкішних живих картинках, де він становив центральну фігуру. Глокта був справжнім смерчем мерзенності, залишаючи за собою недбалий слід з обдурених друзів, зруйнованих кар'єр і зіпсованих репутацій.

Його его сяяло потужним дивним світлом, яке викривляло особистості всіх навколо та принаймні почасти перетворювало їх на таких самих покидьків. Начальники ставали слухняними посіпаками. Експерти догоджали його неуктву.

Порядні чоловіки оберталися на нікчемних підлабузників. А розсудливі леді гиготіли, як дурні дівчиська.

Ревс якось чув, що найвідданіші послідовники гуркської релігії повинні здійснити паломництво до Сарканта. Так само найбільші покидьки мали б здійснити паломництво до Глокти. Покидьки роїлися навколо нього, як мурахи навколо надкушеного тістечка. Він оточив себе колом покидьків, що постійно змінювалося, — зграєю інтриганів, світою для утвердження власної величі. Покидьки тягнулися за ним, як хвіст комети.

І Ревс знав, що він не кращий за інших. Коли Глокта глузував з інших, Ревс сміявся з усіма, сподіваючись, що його лестощі помітять. Коли ж безжалісний язик Глокти неминуче зачіпав самого Ревса, він сміявся ще дужче, радий хоч такої дрібці уваги.

— Провчи їх! — верескнув він, коли Глокта різко штрикнув одного зі своїх опонентів коротким клинком у живіт і той скрутився від болю.

Навіть кажучи це, Ревс не знав, який урок вони мали із цього винести. Мабуть, що життя жорстоке, жажливе й несправедливе.

Глокта спинив випад чоловіка своїм довгим клинком, ураз сховав короткий клинок у піхви й дав ляпаса по кожній щоці, а коли чоловік заскиглив, відштовхнув його, презирливо пирхнувши. Цивільні, які прийшли спостерігати за ходом війни, захоплено залопотіли, а їхні супутниці воркували й обмахувалися віялами в затінку навісу, що тріпотів на вітерці. Ревс заляк на місці, паралізований відчуттями провини й радості, бажаючи лише, щоб ляпасів удостоївся він.

— Ревсе. — Лейтенант Вест вклинився біля нього й закинув один запилений чобіт на загорожу.

Вест був одним з небагатьох підлеглих Глокти, хто не піддавався його мерзенному впливу та висловлював рідкісне розчарування його найгіршими ексцесами. Як не дивно, він також був одним з небагатьох, кого Глокта, схоже,

по-справжньому поважав, навіть попри простацьке походження лейтенанта. Ревс бачив це, цілком розумів, а втім, не міг наслідувати приклад Веста. Мабуть, тому що був товстим. Чи, може, йому просто бракувало сили духу на це. Зрештою, йому взагалі бракувало сили духу на все.

— Весте, — недбало пробурмотів Ревс одним куточком рота, не бажаючи пропустити жодної миті бою.

— Я ходив до мосту.

— Он як?

— Ар'єргард розбрівся хто куди. Інакше кажучи, ар'єргарду в нас фактично немає. Капітан Ласкі лежить зі своєю ногою. Ходять чутки, що він може її втратити.

— Як то кажуть, встав не з тої ноги, га?

Ревс загіготів з власного жарту, тішачись, що той був якраз у душі Глокти.

— Його рота без нього пропаде.

— Ну, це їхня проблема... Укол! Укол! Оо-го-го!

Глокта саме вправно ухилився, підсік ногу чоловіка — і той гепнувся в пилюку.

— Це може стати проблемою до біса швидко для нас усіх, — заперечив Вест. — Солдати виснажені й ледве йдуть. А в обозі з припасами гармидер...

— В обозі з припасами завжди гармидер. Це для них уже звична справа... Йой!

Ревс охнув разом з іншими, коли Глокта віртуозно ухилився від випаду й копнув чоловіка — ще зовсім юного хлопця — межі ніг, і той скрутився від болю, вирячивши очі.

— Але якщо гурки застануть нас зараз... — вів далі Вест, досі похмуро споглядаючи суху пустелю за річкою.

— Гурків нема й близько. Чесне слово, Весте, ти постійно про щось хвилюєшся.

— Хтось має це робити...

— Ну то поскаржся лорд-маршалу! — Ревс кивнув на Варуза, який ледве тримався на краєчку свого складаного

крісла, одурманений п'яним поєднанням мистецтва фехтування та цькування. — Особисто я що можу зробити? Видати більше корму для коней?

Почувся гучний тріск — меч Глокта плазом врізався в обличчя останнього супротивника, і той відскочив з болісним криком, тримаючись за щоку.

— І це все, на що ви здатні?

Глокта виступив уперед і дав доброго копняка іншому своєму супернику, який намагався піднятися, — через що той полетів лицем у пилюку під радісні улюлюкання. Глокта всотував аплодисменти, як паразитарна квітка джунглів усотує сік свого хазяїна: кланявся, усміхався, посилав повітряні поцілунки. І Ревс плескав, поки не запекли долоні.

Який же покидьок цей полковник Глокта. Але ж який прекрасний покидьок!

Поки трійця його спаринг-партнерів шкандибала за межі фехтувального кола, вкриті ранами, що невдовзі загояться, й ганьбою, що супроводжуватиме їх до самої смерті, Глокта перехилився через загорожу, за якою зібралися дами. Особливу увагу він приділив леді Веттерлант — молодій, заможній, красивій (нехай і занадто напудреній), вдягненій за останнім словом моди, незважаючи на спеку. Вона нещодавно вийшла заміж за літнього чоловіка, якого в Адуа затримали справи Відкритої Ради. Подейкували, що він задовольняв фінансові потреби дружини, проте взагалі жінки його не надто цікавили.

Зате полковник Глокта славився своїм інтересом до жінок.

— Можна позичити вашу хустинку? — запитав він.

Ревс помітив, що Глокта говорив по-особливому з тими жінками, які його цікавили. У його голосі з'являлася легенька хрипота, він підходив ближче до жінки, нехтуючи правилами пристойності, й поглинав її своєю увагою, не зводячи з неї очей. Навряд чи варто казати, що, отримавши від скорених жінок те, що хотів, він після цього й не косився в їхній бік — і ніщо не могло його примусити, навіть якби вони підпалили себе.

Незважаючи на це, нові об'єкти його прихильності мчали наввипередки, немовби метелик, що тягнеться до свічки, щоб якнайшвидше обгоріти в полум'ї скандалу, — такі охочі вони були стати тією єдиною, хто затримається найдовше.

Леді Веттерлант скинула ретельно вищипану брову.

— Чом би й ні, полковнику? — І вона потягнулася за хустинкою, схованою в корсажі. — Я...

Леді зі служницями охнули, коли Глокта затупленим кінчиком довгого клинка блискавично висмикнув хустинку з її ліфа. Тонка тканина, як у фокусника, легенько пропливла в повітрі до його простягнутої руки.

Одна з дам хрипко кашлянула. Інша затріпотіла віями. Леді Веттерлант завмерла із широко розплющеними очима, розтуленими вустами й рукою на півдорозі до грудей. Мабуть, вони задумалися, чи зміг би полковник з такою ж легкістю розстігнути гаплики на корсажі, якби захотів.

Ревс не сумнівався, що зміг би.

— Щиро дякую, — мовив Глокта, прикладаючи хусточку до чола.

— Можете залишити собі, — пробурмотіла леді Веттерлант дещо надламаним голосом. — Це подарунок.

Глокта всміхнувся і сховав хустинку під сорочку так, щоб виднівся кінчик пурпурної тканини.

— Триматиму її коло серця.

Ревс пирхнув. Якого серця?

Глокта стишив голос, хоча всі оточуючі й далі прекрасно його чули:

— І, можливо, згодом поверну?

— Коли вам буде зручно, — прошепотіла леді Веттерлант, і Ревс укотре замислився, чому людей так нестримно вабило те, що приносило їм явну шкоду.

Глокта вже повернувся до публіки, розкинувши руки врізнобіч — так, наче бажав охопити всіх у міцних домінуючих холодних обіймах.